

Μεταξὺ τῶν νεωτέρων ἐπιστημῶν αἰτίνες ὀφείλουν πλεῖστα εἰς τὸν Ἐρδερ εἶνε ἢ Ἀνθρωπολογία, ἢ ψυχολογία, ἢ αἰσθητικὴ Ἄλλ' ἐκεῖνο ὅπερ ἐνδιέφερε τὸν Ἐρδερ ἦτο ἰδίως ἢ Ἀνθρωπότης ἣτις ἦτο δι' αὐτὸν τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως του, ὁ σκοπὸς καὶ ὁ δρόμος του. Ὁ Γ'καίτε μάλιστα τὴν ἐποχὴν ὅπου ἦσαν συνδεδεμένοι τὸν ὠνόμαζε Freund Humanus.

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Ἐπὶ τὸν τίτλον τοῦτον ὁ διαπρεπὴς ἀρχαιολόγος κ. Ἀποστόλος Ἀρβανιτόπουλος διευθυντὴς τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων εἰς τὸ Πόρτ-Σαίι δημοσιεύει εἰς τὴν ἐφημερίδα ὁ «Σύνδεσμος» ἑρμηνείαν ἐπιστολῆν διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα τὸ ὁποῖον τίσοι ἐτάραξε τοὺς Ἀθηναίους κατὰ τὴν παράστασιν τῆς Ὀρσειάδας.

— Ἐν τῇ συζητῆσει λέγει — ὁ κ. Ἀρβανιτόπουλος μιγνύσμεν κυρίως δύο θέματα διάφορα ἀλλήλων : τὸ περὶ χρήσεως τῆς γλώσσης ὡς ὀργάνου ἀνακοινώσεως γρηπτικῆς ἢ προφορικῆς τῶν ἰδεῶν ἡμῶν, καὶ τὸ περὶ ἐρευνῆς ἐπιστημονικῆς τῆς ἱστορίας τῆς γλώσσης ἡμῶν. Τοῦ πρώτου ἢ ἐξέτασις καὶ ἢ λύσις ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς Ἕλληνας μόνον, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς λογογράφους καὶ ποιητάς, τοῦ δὲ δευτέρου εἰς τοὺς ἐπιστήμονας μόνον οἰκιστὴς ἐθνότητος.

Δυστυχῶς πολλοὶ ἐκ τῶν πρώτων μεταπηδοῦν εἰς τὸ ἔδαφος τῶν δευτέρων καὶ τινάπαλιν Ἐντεῦθεν δὲ προκύπτουν αἱ συγχύσεις καὶ αἱ διαφοραὶ : ὁ κ. Κρουμβάχαρ δὲν ἀρκαίται εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν, ἀλλ' ἐπεμβαίνει εἰς τὸν τρόπον τῆς χρήσεως τῆς γλώσσης ὅπερ δὲν ἀρμόζει αὐτῷ, οἱ δὲ κ. κ. λογογράφοι καὶ ποιηταὶ καὶ τινες μὴ γλωσσολόγοι ἐπιστήμονες εἰσέρχονται εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὸν χειρισμὸν τῆς γλώσσης ὅστις μόνον εἶνε ἔργον αὐτῶν Μόνον οἱ κ. κ. Γ. Ν. Χατζιδάκις καὶ Ι. Ψυχᾶρης δύνανται περὶ ἀμφοτέρων νὰ ἐκφράσουν γνώμην διότι καὶ Ἕλληνας εἶνε καὶ ἰδιοὶ ἐπιστήμονες Οὗτοι δὲ ὑπερμαχῶν ἢ μὲν, τοῦ καθαρευόντος τρόπου τοῦ γράφειν, ὁ δὲ τοῦ ἀπλουστεροῦ καὶ δημοτικωτέρου καὶ φέρουν ἀμφότεροι ἀποδείξεις πρὸς ὑποστήριξιν τῶν γνωμῶν αὐτῶν τὰ τοιαῦτα συγγράμματα των.

Καὶ μετὰ τινὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μεταφράσεως τῆς «Ὀρσειάδας» ὁ κ. Ἀρβανιτόπουλος μετὰ τῆς αὐτῆς φωτεινότητος ἐξακολουθεῖ τὴν ἐπιστολὴν του λέγων ὅτι ἐπαθεὶ τῆς δημώδους διατείνονται ὅτι ἡ καθαρευούσα ἐπιβάλλεται διὰ τῶν σχολείων, ἂν δὲ ἐγένετο ἐν αὐτοῖς χρηταὶς τῆς δημοτικῆς θὰ ἐπεκράτει αὕτη καὶ θὰ ἐγράφομεν ὡς ἐμιλοῦμεν περίπου. Τοῦτο βιβλικῶς εἶνε ἀληθὲς ὅπως ἐπίσης ἀληθὲς εἶνε, ὅτι οἰκιστὴς γλώσσαν ἢ βραβυθὴ γλώσσης διδαχθῆναι οἱ μαθηταί, ταύτην θὰ μάθουν.

Εἶνε δὲ πρακτικὸν νὰ προτιμηθῆ κατὰ τὰ πρώτα ἔτη τῆς φοιτήσεως ἢ δημοτικὴ ἢ καὶ μὴ ὁ μαθητῆς ἀντιμετωπιεῖ ἐξ ὑπαρχῆς τὰ ἀγνωστα καὶ δυσχερεῖς τῆν ἐν τοῖς πράγμασι μόρρωσιν αὐτοῦ Παρετήρησα ὅτι οἱ μικροὶ μαθηταὶ εὐχεστεροῦνται νὰ μανθάνουν εὐκαλως τὸ «ψωμί. τυρί, ἀλέτρι κ. τ. λ.» ἢ τὸ ἰον οἶς, κ. τ. λ. τῶν ἀλφειθηταρίων

Αἱ ὀλίγα αὐταὶ λέξεις προσερχόμεναι ἀπὸ τὸν κάλαμον ἐπιστήμονος οἷος ὁ κ. Ἀρβανιτόπουλος ὀρεμένοσ με τοὺς ἀρχαίους ὅσον ὀλίγοι καὶ τῶν καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου καὶ με τὴν Ἑυρωπαϊκὴν σοφίαν, εἶνε ὀληθῶς ἔνα τεκμήριον πεσιφνῆς ὅτι ἢ λαϊκὴ γλώσσα εὐρίσκει ἔνα ἀκμήτην γεννητῶν ὑποστηρικτῆν διότι εἶνε ἢ γλώσσα τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ παρόντος καὶ μέλλοντος.

